

Sygn. akt III Ca 1011/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Danuta Pacześniowska

Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

Sędzia SR (del.) Roman Troll

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa A. B. (1)

przeciwko A. B. (2)

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 18 marca 2014 r., sygn. akt III RC 596/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR del. Roman Troll SSO Danuta Pacześniowska SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka A. B. (1) domagała się podwyższenia alimentów z kwoty 300 zł miesięcznie do kwoty 1.300 zł miesięcznie, począwszy od dnia 1 października 2013 r. W uzasadnieniu podała, że ostatnie alimenty w kwocie po 300 zł miesięcznie ustalono wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 9 sierpnia 2005r. Wobec upływu czasu zwiększyły się potrzeby małoletniej, co uzasadnia podwyższenie świadczenia alimentacyjnego.

W odpowiedzi na pozew pozwany uznał żądanie pozwu do kwoty po 600 zł miesięcznie, a w pozostałym zakresie wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazał, że w dacie w której zasądzono ostatnie alimenty, matka małoletniej powódki wyczerpywała swój obowiązek alimentacyjny w dużej mierze przez osobiste starania. Obecnie zaś obowiązek alimentacyjny powinien być spełniony poprzez ustalenie kwoty alimentów na poziomie zbliżonym do kwot, jakie płaci pozwany. Pozwany wskazał również, że zmieniła się sytuacja majątkowa matki małoletniej powódki, a pozwany osiąga natomiast dochody na poziomie z roku 2005 i w tym zakresie jego sytuacja uległa zmianie.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim wyrokiem z dnia 18 marca 2014r. zasądził od pozwanego A. B. (2) na rzecz małoletniej powódki A. B. (1) alimenty w kwocie po 950 złotych miesięcznie, płatne do rąk matki dziecka A. B. (3) do dnia 20 każdego miesiąca, poczynając od dnia 1 listopada 2013 roku, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki

którejkolwiek z rat, w miejsce alimentów w kwocie po 300 zł miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego Wodzisławiu Śląskim z dnia 9 sierpnia 2005 roku. Kosztami postępowania obciążył pozwanego i nakazał pobrać od niego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim kwotę 570 zł tytułem należnej opłaty sądowej oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że małoletnia A. B. (1) pochodzi ze związku małżeńskiego A. B. (4) i A. B. (2). Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 9 października 2003 r. sygn. akt II RC 1329/01 małżeństwo rodziców małoletniej zostało rozwiązane przez rozwód. Wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2005 r. w sprawie sygn. akt III RC 520/04 Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej powódki alimenty w kwocie po 300,00 zł miesięcznie.

W dacie wyrokowania, matka małoletniej miała 42 lata. Mieszkała sama z małoletnią powódką, natomiast pozwany zamieszkiwał z drugim dzieckiem stron – szesnastoletnim wówczas synem, i pokrywał w całości koszty jego utrzymania. Matka małoletniej zatrudniona była jako nauczyciel w gimnazjum w wymiarze 7/8 etatu i otrzymywała z tego tytułu wynagrodzenie w kwocie 485,00 zł. Była również zatrudniona w (...) Centrum Pomocy (...) w W. na podstawie umowy zlecenia, zaś jej przeciętne miesięczne wynagrodzenie z tego tytułu wynosiło ok. 280,61 zł netto. Pobierała również zasiłek na rzecz córki w kwocie 170,00 zł. W kwietniu 2005 r. matka małoletniej została wpisana na listę mediatorów sądowych działających przy Sądzie Okręgowym w Gliwicach. Na miesięczne koszty utrzymania mieszkania składały się wydatki na: czynsz – 480,00 zł, energię elektryczną – 35,00 zł, gaz – 25,00 zł. Otrzymała wówczas pierwsze zlecenia. Małoletnia powódka miała wówczas 7 lat. Na miesięczne koszty utrzymania małoletniej powódki składały się wydatki na ubezpieczenie szkolne, komitet, podręczniki, obiady w szkole, odzież i wyżywienie w domu, w łącznej kwocie ok. 470,00 zł. Nadto udział w utrzymaniu mieszkania wynosił ok. 270,00 zł.

Pozwany A. B. (2) miał 41 lat. Mieszkał z synem uczęszczającym do klasy I Liceum Ogólnokształcącego. Ponościł następujące koszty utrzymania mieszkania: czynsz – 570,00 zł, energia elektryczna – 65,00 zł, gaz – 150,00 zł, woda – 60,00 zł. Prowadził działalność gospodarczą w zakresie handlu artykułami gospodarstwa domowego, osiągając z tego tytułu dochód w wysokości 1500,00 zł netto. Osiągał również dochód z tytułu wynajmu pomieszczeń w kamienicy. Łączny dochód pozwanego za rok 2004 z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej oraz z tytułu najmu wyniósł 23471,58 zł, co daje kwotę 1955,96 zł miesięcznie. Pozwany utrzymywał syna, ponosząc wydatki na podręczniki, ubezpieczenie szkolne, komitet, wycieczki szkolne, wyżywienie, odzież, kieszonkowe. Małoletnia powódka przebywała u ojca dwa razy w ciągu miesiąca od piątku do poniedziałku.

Obecnie A. B. (4) ma 51 lat, jest zatrudniona w Zespole Szkół (...), gdzie osiąga przeciętne miesięczne wynagrodzenie w kwocie 1992,16 zł netto. Pracuje również w Powiatowym Specjalistycznym Ośrodku (...) dla O. Przemocy w Rodzinie na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/2 etatu. Średnia wysokość wynagrodzenia matki małoletniej z tego tytułu kształtuje się na poziomie 891,58 zł netto. Matka małoletniej jest także kuratorem społecznym. Od jednej osoby objętej dozorem przysługuje jej dochód w wysokości 37 zł. Od stycznia 2014 r. matka małoletniej pełni funkcję kuratora dla 4 osób. A. B. (4) pełni również dyżury w telefonii zaufania, zarabkując kwotę ok. 220,00 zł miesięcznie. Matka małoletniej jest mediatorem sądowym.

W roku 2013 otrzymała do wykonania 12 zleceń. W roku 2012 matka małoletniej osiągnęła dochód z wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz z działalności wykonywanej osobiście w łącznej wysokości 67 920,81 zł. Na koszty utrzymania mieszkania zajmowanego przez małoletnią powódkę i jej matkę składają się wydatki na: czynsz – 662,00 zł miesięcznie, energia elektryczna – 83,00 zł miesięcznie, gaz – 44,00 zł, internet 40,00 zł.

Małoletnia powódka A. B. (1) ma 16 lat i uczęszcza do I klasy II Liceum Ogólnokształcącego w R.. Jest dobrą uczennicą, nie ma problemów z nauką. Miesięczne koszty utrzymania powódki przedstawiają się następująco: wyżywienie – 500,00 zł, odzież – 150,00 zł, zajęcia językowe – 180,00 zł środki czystości – 100,00 zł,

rozrywka – 100,00 zł, udział w kosztach utrzymania mieszkania – 415,50 zł, telefon – 65,00 zł, leczenie – 50,00 zł. Na koszty utrzymania małoletniej składają się również wydatki na ubezpieczenie – 50,00 zł rocznie, podręczniki – 600,00 zł rocznie, wycieczki szkolne – ok. 100,00 zł rocznie i wyjazdy wakacyjne – ok. 2000,00 zł, to daje kwotę 229,17 zł miesięcznie. Łączny koszt utrzymania małoletniej oscyluje więc w granicach 1739,67 zł miesięcznie.

Pozwany A. B. (2) ma obecnie 50 lat. Zajmuje się prowadzeniem własnej działalności gospodarczej – prowadzi sklep z artykułami RTV i AGD. Otrzymuje też dochód z tytułu wynajmu lokali. Średni miesięczny zarobek pozwanego kształtuje się na poziomie 4000,00 zł netto. Pozwany prowadzi też działalność związaną ze sprzedażą reklam na monitorach led w autobusach. Działalność tę będzie prowadził do dnia 30 kwietnia 2014 r. Pozwany za rok 2012 wykazał w Urzędzie Skarbowym przychód z najmu w wysokości

57 203,94 zł oraz stratę z działalności gospodarczej w wysokości 26 746,17 zł. Miesięczne wydatki A. B. (2) kształtują się następująco: czynsz i media – 1300,00 zł, wyżywienie – 1000,00 zł, odzież, kosmetyki i środki czystości – 300,00 zł, utrzymanie samochodu – 400,00 zł, wyjazdy wakacyjne – ok. 250,00 zł. Pozwany, po rozwodzie z matką małoletniej mieszkał wraz z synem, ponosząc do roku 2012 koszty jego utrzymania

w wysokości ok. 1500,00 zł. Obecnie syn pozwanego nadal mieszka z ojcem, pracuje jednak w K., a jego średni miesięczny zarobek kształtuje się na poziomie 4000,00 zł. Nie dokłada się do utrzymania mieszkania. Małoletnia powódka spędza u ojca dwa weekendy

w miesiącu, podczas których pozostaje na jego utrzymaniu. Pozwany podejmuje też starania, by zabierać córkę na wakacyjne wyjazdy. W ubiegłym roku pojechał z córką do Norwegii, przy czym koszt wyjazdu wyniósł ok. 1500,00 zł. Przyczynił się też do pokrycia wyjazdu kolonijnego córki w kwocie 850,00 zł. Pozwany zabiera też małoletnią powódkę na zakupy, daje jej prezenty.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, iż podwyższenie obowiązku alimentacyjnego, zależy od spełnienia przesłanek określonych w art. 138 k.r.o. Sąd wskazał, że przez zmianę stosunków rozumie się istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Sąd wskazał, że z tego wynika, że rozstrzygnięcie o żądaniu opartym na art. 138 krio wymaga porównania stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się wyroku zasądającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich podwyższeniu, a także że upływ czasu jaki nastąpił od daty ostatniego wyroku alimentacyjnego do daty orzekania o podwyższeniu alimentów sam w sobie nie może jeszcze przemawiać za zasadnością powództwa.

Sąd wskazał, że od czasu uprawomocnienia się wyroku zasądającego ostatnie alimenty upłynęło prawie 9 lat. W tym czasie wzrosły ogólne koszty utrzymania małoletniej powódki, albowiem wzrosły ceny żywności, mediów, odzieży i obuwi. Zwiększyły się jej wydatki szkolne w związku z zakupem książek do starszych klas oraz udziałem w zajęciach dodatkowych. Małoletnia poprzednio uczęszczała do I klasy szkoły podstawowej, a obecnie uczęszcza do I klasy Liceum Ogólnokształcącego. Poprzednio koszt jej utrzymania oscylował w granicach 740,00 zł, obecnie natomiast matka małoletniej wydatkuje na utrzymanie córki kwotę ok. 1739,67 zł miesięcznie, na którą składają się wydatki na wyżywienie, odzież, zajęcia językowe, środki czystości, rozrywka, udział w kosztach utrzymania mieszkania, telefon, leczenie, ubezpieczenie, podręczniki, wycieczki szkolne i wyjazdy wakacyjne.

Sąd wskazał, że w czasie ostatniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego powoda, matka małoletniej osiągała dochód w wysokości około 935,61 zł, natomiast obecnie w granicach ok. 3.250,00 zł

Sąd wskazał, że również po stronie pozwanego poprawiła się sytuacja majątkowa (poprzednio jego miesięczne dochody kształtowały się na poziomie 1955,96 zł, a obecnie w granicach 4000,00 zł netto). Nadto usamodzielniał się syn pozwanego i matki małoletniej, a zatem odpadły więc koszty jego utrzymania, ponoszone przez pozwanego. Pozwany nadal mieszka z synem, który pracuje i się usamodzielniał. Obecnie wydatki pozwanego wynoszą ok. 3250,00 zł.

Na tych podstawach Sąd Rejonowy uznał, że w sprawie doszło do istotnej zmiany stosunków w rozumieniu art. 138 krio, albowiem wzrosły potrzeby uprawnionego, wobec czego powyższego Sąd zasądził od pozwanego A. B. (2) na rzecz

małoletniej A. B. (1) alimenty po 950 zł miesięcznie, w miejsce alimentów po 300 zł miesięcznie orzeczonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 9 sierpnia 2005 r., począwszy od dnia 1 listopada 2013 r.

Na podstawie art. 333 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi w pkt 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

W oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm) Sąd obciążył pozwanego kosztami postępowania i nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 570 zł tytułem należnej opłaty sądowej, od której małoletnia powódka była zwolniona, a na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 29 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

Apelację od tego orzeczenia wniósł pozwany zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a polegający na przyjęciu, że łączny miesięczny koszt utrzymania małoletniej A. B. (1) wynosi 1.739,67 zł, podczas gdy w świetle zasad wiedzy oraz doświadczenia życiowego, jak również warunków panujących na terenie mieszkania i pobierania nauki przez małoletnią, ustalona przez Sąd kwota jest znacząco zawyżona i przekracza ponad przeciętną miarę potrzeby oraz koszty utrzymania małoletniego w wieku A. B. (1), oraz, że średni miesięczny zarobek pozwanego kształtuje się na poziomie 4.000 zł a zasądzona od pozwanego kwota alimentów odpowiada jego możliwościom zarobkowym i majątkowym, podczas, gdy w świetle przedstawionych przez pozwanego dowodów uzyskiwane przez niego dochody są znacznie niższe niż te, które wynikają z ustaleń Sądu, co równocześnie implikuje twierdzenie, iż zasądzona kwota alimentów przekracza w znacznym stopniu możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego.

Nadto zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na dokonaniu oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób wybiórczy z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów oraz naruszeniem zasad prawidłowego wnioskowania, bez wszechstronnego rozważenia zgromadzonego materiału dowodowego polegające na pełnej twierdzeń A. i A. B. (1) w zakresie kwot potrzebnych na utrzymanie małoletniej, nieuwzględnieniu zeznań pozwanego w zakresie kwestionującym wysokość tych kosztów, jak również błędnej ocenie potrzeb uprawnionej małoletniej oraz możliwości zarobkowych obojga rodziców i zupełnym pominięciu twierdzeń pozwanego popartych dowodami w zakresie wskazującym na uzyskiwanie znacznie niższych dochodów, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy wskazywał, że koszty utrzymania małoletniej eksponowane przez A. i A. B. (1) są znacznie zawyżone i przekraczają usprawiedliwione potrzeby małoletniej, a ponadto zapłata alimentów przez pozwanego w kwocie 950 złotych miesięcznie przekracza jego możliwości zarobkowe ze względu na uzyskiwanie znacznie niższych dochodów w porównaniu do kwot ustalonych przez Sąd.

Na tych podstawach wniósł o zmianę wyroku w części dotyczącej wysokości zobowiązania alimentacyjnego i zasądzenia na rzecz małoletniej A. B. (1) alimentów w wysokości 600 złotych miesięcznie oraz oddalenie powództwa w pozostałym zakresie oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenia powódki przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Podnoszone w apelacji zarzuty nie mogły odnieść skutku.

Przepis art. 233 k.p.c. którego naruszenie pozwana zarzuca Sądowi Rejonowemu odnosi się wprost do oceny dowodów wskazując według jakich kryteriów winna być ona przeprowadzona. Wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów stanowiąc w § 1, że Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, które jedynie mogą zostać przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r., II CKN 817/00). Z tego wynika, że do skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. nie jest wystarczające przekonanie strony o ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyrokach: z dnia 1 marca 2012r. I ACa 111/12; z dnia 3 lutego 2012r., I ACa 1407/11). Również same, nawet poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r., I UK 347/11).

Mając na względzie powyższe, pozwany, stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., jest obowiązany wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Pozwana tymczasem, nie wskazuje uchybieniu przez Sąd I instancji regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj.: regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów poprzestając jedynie na kwestionowaniu niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, a więc kwalifikowaniu podnoszonych przez powoda i wykazywanych w toku postępowania, okolicznościom świadczącym o istnieniu przesłanek art. 138 k.r.o. dopuszczającym obniżenie wysokości obowiązku alimentacyjnego.

Zgodnie z art. 135 § 1 k.r.o., zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w punkcie 4 uchwały z dnia 16 grudnia 1987 r. (III CZP 91/86) przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumieć należy potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu - odpowiedni do jego wieku i uzdolnień - prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Dzieci mają prawo do równej z rodzicami stopy życiowej niezależnie od tego, czy żyją z nimi wspólnie, czy też oddzielnie.

Obowiązek alimentacyjny, musi również uwzględniać wynikający z art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotowywać je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień. Natomiast wedle, art. 133 § 1 k.r.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie także wtedy, gdy nie znajduje się w niedostatku. Z powyższego płynie więc wniosek, że rodzic powinien dzielić się z dzieckiem skromnym nawet dochodem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2000r., I CKN 1077/99).

Nie można również pominąć, iż usprawiedliwione potrzeby dziecka powinny być oceniane nie tylko na podstawie wieku, lecz również miejsca pobytu dziecka, jego środowiska, możliwości zarobkowych zobowiązanych do jego utrzymania i całego szeregu okoliczności każdego konkretnego wypadku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969r., III CRN 350/69), przy czym, obowiązek dostarczania, w ramach obowiązku alimentacyjnego środków utrzymania i wychowania przez rodziców na rzecz dziecka nie obejmuje świadczeń zwyczajowo przyjętych i życiowo celowych, ale niesłużących zaspokajaniu bieżących usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 14 maja 2008r., I OSK (...)).

Niemniej jednak, wysokość obowiązku alimentacyjnego, musi uwzględniać również możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego, które wyznaczają górny pułap świadczeń alimentacyjnych, nawet gdyby nie zaspokajały one w pełni usprawiedliwionych potrzeb (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 1972 r., III CRN 470/71; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1972 r., III CRN 470/71). Zgodnie z uchwałą Pełnego Składu Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987r. (III CZP 91/86) przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe rozumieć należy nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swojego majątku, lecz te zarobki i te dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych. Możliwości zarobkowe zobowiązanego nie mogą być zawsze utożsamiane z faktycznie osiąganymi zarobkami. W uzasadnionych przypadkach obejmują one także wysokość zarobków, które zobowiązany jest w stanie uzyskać, lecz nie osiąga ich z przyczyn nie zasługujących na usprawiedliwienie, np.: niewykonywanie przez obowiązanego wyuczonego i dobrze wynagradzanego zawodu, podjęcie zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin, bądź też praca dorywcza.

W razie zmiany stosunków, zgodnie z art. 138 k.r.o., można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Przez zmianę stosunków określonych w art. 138 k.r.o. rozumie się „istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych” (Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Komentarz, red. prof. dr hab. K. P., Wydawnictwo C.H. B., wydanie 3, s. (...)). Zmiana stosunków musi się odnosić do wszelkich zmian w statusie ekonomicznym skutkującą zmianą zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zmiany zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Uwzględnienie roszczenia (obniżenie alimentów) wymaga zatem wykazania, że zmiana taka nastąpiła po uprawomocnieniu się wyroku zasądającego świadczenie alimentacyjne, a więc po 31 sierpnia 2005r, kiedy to uprawomocnił się wyrok Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 9 sierpnia 2005r. w sprawie sygn. akt III RC 520/04, ustalający zakres poprzedniego obowiązku alimentacyjnego.

Mając na względzie powyższe, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, iż zostały dopełnione przesłanki podwyższenia wysokości obowiązku alimentacyjnego. Sąd ten prawidłowo stwierdził, że po stronie powódki nastąpił znaczny wzrost kosztów utrzymania, spowodowany ogólnymi kosztami wzrostu utrzymania, szczególnie wzrastającymi po okresie ustalenia poprzedniego obowiązku alimentacyjnego, jak również z uwzględnieniem procesów inflacyjnych, które przez okres niemal dziewięciu lat, spowodowały, że ustalony poprzednio obowiązek alimentacyjny jest całkowicie nieadekwatny do aktualnych potrzeb małoletniej powódki. Sąd Rejonowy potrzeby małoletniej ustalił na kwotę 1739,67 zł miesięcznie. Sąd Okręgowy w ustaleniu tym nie doszukuje się nieprawidłowości, zwłaszcza jeżeli uwzględni się strukturą tych kosztów. Na koszty utrzymania małoletniej składają się bowiem wydatki związane z zaspokojeniem jej podstawowych potrzeb, t.j. wyżywieniem (500 zł), odzieżą (150 zł), środkami czystości (150 zł). Przy uwzględnieniu udziału w kosztach utrzymania mieszkania w kwocie 415,50 zł, miesięczne koszty utrzymania powódki przenoszą znacznie kwotę 1.000 zł (1.215,50 zł). W strukturze tych kosztów, ważną pozycję zajmują również koszty kształcenia małoletniej powódki. Uwzględnienie kosztów zajęć językowych w kwocie 180 zł miesięcznie, jak również dalszych kosztów, związanych z kształceniem powódki, prowadzi do podwyższenia kwoty jej utrzymania do niemal 1.500 zł. Uwzględnienie przy tym kosztów na rozrywkę, wyjazdy wakacyjne jak również wydatków związanych z korzystaniem z telefonu, przy uwzględnieniu wieku powódki, nie daje podstaw do uznania, że koszty te są zawyżone.

Również ustalenia co do możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego również nie były wadliwe. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (informacja z Urzędu Skarbowego, k. 22, k. 69) daje podstawy do uznania, że zasądzone alimenty mieszczą się w jego możliwościach majątkowych i zarobkowych, które również znacznie wzrosły. Sąd Okręgowy zwraca nadto uwagę, że syn pozwanego usamodzielniał, a uzyskiwany przez niego dochód w kwocie około 4.000 zł, daje podstawy do stwierdzenia, że prowadzone przez nich gospodarstwo domowe, ma większą możliwość

zaspokojenia kosztów jego utrzymania, a tym samym pozwany ma możliwości majątkowe do zaspokojenia potrzeb małoletniej powódki do wysokości alimentów ustalonych zaskarżonym wyrokiem.

Uznając zatem zaskarżone orzeczenie za prawidłowe, a apelację za bezzasadną, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego, wobec zakwalifikowania pozwanego jako strony przegrywającej w całości i braku podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. przy uwzględnieniu 2 ust. 1 w związku z § 6 ust. 3 i § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSR(del.) Roman Troll SSO Danuta Pacześniowska SSO Andrzej Dyrda